

Zagrożenia bezpieczeństwa

Kluczowy wpływ na współczesne środowisko międzynarodowego bezpieczeństwa ma nowy charakter zagrożeń. Co prawda, zagrożenia te znane są ludzkości od wielu lat. Jednak kwestią zasadniczą jest ich wzajemne wzmacnianie się i nowy wymiar w dobie globalizacji[1]. ONZ wychodzi naprzeciw tym zagrożeniom i nieustannie opracowuje nowe koncepcje walki z nimi.

Do najpoważniejszych źródeł niestabilności należą konflikty regionalne. Wymagają one stałej kontroli i wysiłków społeczności międzynarodowej zmierzającej do ich regulowania i zapobiegania ich eskalacji. Innym nowym zjawiskiem jest międzynarodowy terroryzm, motywowany fundamentalizmem religijnym lub ekstremistyczną ideologią, która uzasadnia zbrodnie i dokonywanie aktów destrukcji na niespotykaną dotychczas skalę[2].

Kolejnym zagrożeniem jest proliferacja broni masowego rażenia i niekontrolowany transfer innych typów broni, zwłaszcza rakiet i broni lekkiej – strzeleckiej.

Wreszcie, poważnym zagrożeniem jest rozwój międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, często towarzyszący upadkowi struktur państwowych. Wyzwania te są potęgowane przez zapóźnienia w rozwoju państw w różnych regionach świata. W efekcie ubóstwo, głód, niedożywienie, choroby zakaźne i postępująca degradacja środowiska naturalnego nękają miliony ludzi wegetujących w krajach biednych. Występują one często w regionach, w których rozwój ekonomiczny jest hamowany bądź uniemożliwiany przez brak zasad lub łamanie reguł dobrego rządzenia (good governance) oraz konflikty wewnętrzne, często na tle etnicznym i religijnym. Zjawiska te nakładają się wzajemnie, zasilają i tworzą nową, niebezpieczną jakość. W konsekwencji prowadzą one do kryzysów i katastrof humanitarnych na wielką skalę, do masowego naruszania praw człowieka, do rozpadu struktur społecznych, a w ostateczności

do dezintegracji struktur administracyjnych[3].

W rezultacie, zagrożeniem w skali światowej stał się fenomen tzw. „państw upadłych” i słabych, które nie są zdolne do kontroli sytuacji na obszarach podlegających ich zwierzchnictwu terytorialnemu.

Fenomen tzw. „państw upadłych” (ang. *failed states*) odnosi się do krajów, które w wyniku wewnętrznych konfliktów, korupcji, nieefektywności rządu, zapaści gospodarczej i innych kryzysów tracą zdolność do sprawowania efektywnej władzy, ochrony swoich obywateli oraz utrzymania podstawowych funkcji państwowych. Państwa upadłe cechują się słabą lub całkowicie nieistniejącą kontrolą nad terytorium, rozpadaniem się instytucji rządowych, rozpadem porządku publicznego, chroniczną niestabilnością polityczną, a także często nędzą i katastrofami humanitarnymi. Zjawisko to jest istotnym problemem zarówno dla społeczności międzynarodowej, jak i dla mieszkańców tych krajów, którzy często cierpią na skutek przemocy, przymusowych migracji i braku dostępu do podstawowych usług.

Państwa upadłe charakteryzują się szeregiem cech, które pozwalają je odróżnić od państw funkcjonujących normalnie. Przede wszystkim, rządy w tych państwach tracą zdolność do efektywnego sprawowania władzy nad całym swoim terytorium. Często dochodzi do fragmentacji terytorialnej, gdzie różne grupy zbrojne, rebelianci lub watażkowie przejmują kontrolę nad częścią kraju, tworząc *de facto* państwa w państwie. W takich warunkach rząd centralny może kontrolować jedynie stolicę lub inne kluczowe obszary, podczas gdy reszta kraju pozostaje poza jego zasięgiem.

Kolejną cechą państw upadłych jest rozpad instytucji państwowych. Słabość lub całkowity brak efektywności administracji państwowej, policji, sądownictwa i innych instytucji publicznych prowadzi do sytuacji, w której podstawowe funkcje państwa, takie jak zapewnienie

bezpieczeństwa, egzekwowanie prawa, świadczenie usług publicznych i ochrona praw obywateli, przestają być realizowane. W rezultacie obywatele są zmuszeni do polegania na nieformalnych strukturach władzy, takich jak lokalne milicje, grupy zbrojne lub organizacje przestępcze, co dodatkowo pogłębia chaos i niestabilność.

Upadek gospodarczy to kolejny element charakterystyczny dla państw upadłych. Zapaść gospodarcza, brak inwestycji, hiperinflacja, korupcja i przemoc prowadzą do drastycznego spadku poziomu życia, rosnącej biedy, głodu i migracji. Wiele państw upadłych jest zależnych od pomocy międzynarodowej, ale brak stabilnych instytucji często utrudnia efektywne wykorzystanie tych środków. W rezultacie państwa te stają się pułapką nędzy, z której trudno jest się wydostać bez długotrwałej interwencji z zewnątrz.

Polityczna niestabilność, często wyrażająca się w formie chronicznych konfliktów zbrojnych, zamachów stanu, rewolucji i aktów terroru, jest kolejną cechą państw upadłych. W takich państwach władza często przechodzi z rąk do rąk, a różne frakcje walczą o kontrolę nad zasobami i terytorium. To prowadzi do trwałej niestabilności, która uniemożliwia jakiegokolwiek próby odbudowy państwa i normalizacji życia publicznego.

Przykłady państw upadłych można znaleźć w różnych częściach świata, choć problem ten jest szczególnie widoczny w Afryce i na Bliskim Wschodzie.

Somalia jest jednym z najbardziej znanych przykładów państwa upadłego. Od obalenia dyktatora Siada Barre w 1991 roku kraj ten pogrążył się w chaosie, a centralny rząd przestał istnieć na ponad dwie dekady. Somalia stała się areną walk między różnymi klanami, grupami zbrojnymi i islamskimi ekstremistami, co doprowadziło do jednej z największych katastrof humanitarnych na świecie. Dopiero w ostatnich latach powstał rząd, który próbował odbudować państwo, ale jego kontrola nad

terytorium kraju jest nadal bardzo ograniczona.

Sudan Południowy, który uzyskał niepodległość od Sudanu w 2011 roku, szybko stał się państwem upadłym z powodu wybuchu wojny domowej w 2013 roku. Konflikt ten zdewastował kraj, zniszczył infrastrukturę, zmusił miliony ludzi do ucieczki z domów i spowodował głód na ogromną skalę. Mimo międzynarodowych wysiłków na rzecz pokoju, Sudan Południowy pozostaje w stanie chronicznej niestabilności.

Syria, która przed wybuchem wojny domowej w 2011 roku była względnie stabilnym państwem, szybko stała się państwem upadłym. Konflikt, który rozpoczął się od protestów przeciwko rządowi Baszara al-Asada, przerodził się w brutalną wojnę domową, która zniszczyła gospodarkę, zrujnowała infrastrukturę i doprowadziła do jednego z największych kryzysów uchodźczych w historii. Podczas gdy rząd Asada odzyskał kontrolę nad dużą częścią kraju, Syria pozostaje głęboko podzielona, a znaczne obszary znajdują się poza kontrolą rządu centralnego.

Przyczyny powstawania państw upadłych są złożone i wieloaspektowe. Często wynikają z kombinacji czynników wewnętrznych i zewnętrznych, które wzajemnie się wzmacniają.

Kolonializm i jego dziedzictwo są często wskazywane jako jedna z przyczyn powstawania państw upadłych, szczególnie w Afryce. Sztuczne granice, które nie uwzględniały etnicznych, religijnych i kulturowych różnic, doprowadziły do powstania państw o słabych podstawach społecznych, które po uzyskaniu niepodległości często zmagają się z niestabilnością, korupcją i konfliktami wewnętrznymi.

Korupcja i złe rządy są kolejnym kluczowym czynnikiem prowadzącym do upadku państw. Kiedy rządy nie są w stanie lub nie chcą sprawować władzy w sposób efektywny i sprawiedliwy, społeczeństwo traci zaufanie do instytucji publicznych, co prowadzi do erozji porządku społecznego i wzrostu niestabilności.

Konflikty zbrojne są często bezpośrednią przyczyną upadku państwa. Wojny domowe, rebelie, wojny o zasoby naturalne, a także ingerencje zewnętrzne mogą zniszczyć struktury państwowe, spowodować rozpad społeczeństwa i doprowadzić do upadku państwa.

Zapaść gospodarcza i ubóstwo również odgrywają ważną rolę w procesie upadku państw. Kiedy państwo nie jest w stanie zapewnić swoim obywatelom podstawowych usług i bezpieczeństwa ekonomicznego, społeczeństwo może zacząć podważać jego legitymację, co prowadzi do niestabilności politycznej i społecznej.

Państwa upadłe stanowią poważne zagrożenie nie tylko dla swoich obywateli, ale także dla stabilności regionalnej i międzynarodowej.

Humanitarne konsekwencje istnienia państw upadłych są dramatyczne. Ludność tych państw często cierpi na skutek przemocy, głodu, braku dostępu do opieki zdrowotnej i edukacji, a także przymusowych migracji. Państwa upadłe stają się źródłem uchodźców i migrantów, co może prowadzić do kryzysów humanitarnych na skalę międzynarodową.

Zagrożenia dla bezpieczeństwa międzynarodowego wynikające z istnienia państw upadłych obejmują m.in. rozprzestrzenianie się terroryzmu, przestępczości zorganizowanej oraz handlu bronią, narkotykami i ludźmi. Państwa upadłe mogą stać się bezpiecznym schronieniem dla grup terrorystycznych.

Te i inne wyzwania wymagają pilnego rozwinięcia nowej koncepcji skutecznych działań wielostronnych. Istotą organizacji międzynarodowych w tym ONZ jest znalezienie skutecznego rozwiązania odnośnie wyżej wymienionych problemów, które są zagrożeniem dla bezpieczeństwa światowego.

2010.

[2] msz.gov.pl/files/file_library/29/onz14Xf_290.doc, maj 2010.

[3] msz.gov.pl/files/file_library/29/onz14Xf_290.doc, maj 2010.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.